І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 235. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го ГРУДНЯ (DECEMBER), 1961 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 235. VOL. LXVIII.

КЕННЕДІ ЗДОБУВАЄ ПУБЛІЧНУ ОПІНІЮ ДЛЯ ПОЛЕГШ В ТОРГІВЛІ

ПРЕЗИДЕНТ ПРОСИТЬ ДЕЛЕГАТІВ АФП-КІО ПРО ПІДТРИМКУ В ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ЗАКОНУ ПРО ЗАКОРДОННУ ТОРГІВЛЮ

Бол Гарбор, Флорида. — Президент Кеннеді, промовляючи 7-го грудня до 4.000 делегатів на конвенції Американської Федерації Праці — Конгресу Індустрійних Організацій, просив зорганізований світ праці про підтримку урядових проєктів злібералізувати торгівлю цієї країни з закордонними державами. Він заявив, що „урядова програма — це життєздатна економіка та повне затруднення". Чотири тисячі робітничих представників, які репрезентують 12.500,000 - організацію АФП - КІО, — щиро вітали Президента та оплескували окремі місця його промови. Президент тільки раз згадав про свою промову з попереднього дня в Ню Йорку на конвенції промисловців, де його вітали доволі стримано, коли він висловив свої пляни про зменшення митних тарифів від імпорту з-за кордону та коли говорив про вільну торгівлю з Европою. Кеннеді сказав: „Сьогодні є тут тепліше, як було вчора", що відносилося не так до погоди як до реакції присутніх. Президент заявив, що він плянує просити Конгрес на найближчій сесії про повновласті зменшувати митні тарифи, а також про повновласть видавати громадам федеральну допомогу на ведення публічних робіт, коли економіка погіршувалася б. Промова Кеннеді викликала захоплення присутніх, і голова АФП - КІО Джордж Міні заявив, що робітництво в „1000 відсотків буде співпрацювати" з урядом. Але преса підкреслює, що інші робітничі провідники не такі охочі підтримувати ліберальну урядову політику в торгівлі з закордонними державами. В останніх роках представники робітників в таких промислах, як одежовий, текстильний і електричного приладдя просили уряд за допомогою збільшення тарифів охороняти домашню продукцію проти конкуренції з-за кордону. Президент обіцяв федеральну допомогу тим робітникам, які внаслідок лібералізації торгівлі втратили б працю. На думку Кеннеді на довшу мету урядова програма в ділянці торгівлі дасть добробут у ЗДА і буде мати великий вплив на ріст економіки у країнах вільного світу, що є найкращою відповіддю на економічну агресію комуністів. Президент закликав також до того, щоб із збалянсованим фінансовим бюджетом в 1963-му році був і „збалянсований бюджет людських сил", бо 4 мільйони безробітних це „такий самий жалюгідний дефіцит, як і доляровий недобір". Щоб недопускати до того „дефіциту робітних сил" треба таких заходів: поширити вишкіл молоді та перевишколити тих робітників, які втратили працю внаслідок автоматизації праці. Президент виступав проти дискримінації при прийманні на працю, бо це є „плямою на нашій демократії і перешкодою для нашої економіки". Та за найважливішу проблему вважає Президент те, щоб ЗДА могли своїми товарами конкурувати на міжнародних ринках. Щоб це можна було осягнути, то працедавці мусять зробити все для зменшення коштів продукції і збільшити видатність праці та стабілізувати ціни, а робітники повинні взяти на себе відповідальність за контролю заробітних платень, які можна збільшувати відповідно до зросту продуктивности. Уряд мусить все зробити, щоб зменшити митні бар'єри, заявив Президент.

Президент Джан Ф. Кеннеді

ПАПСЬКИЙ ДЕЛЕГАТ ДОВЕРШИТЬ ІНСТАЛЯЦІЇ КИР ЯРОСЛАВА ГАБРА НА ПЕРШОГО ЄПИСКОПА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ДІЄЦЕЗІЇ В ШИКАГО 12-го ГРУДНЯ

Шикаго. — В найближчий вівторок, 12-го грудня, тут відбудуться великі врочистості створення нової української католицької дієцезії св. Миколая та інсталяції її першого, нововисвяченого єпископа Преосв. Кир Ярослава Габра. У врочистостях візьме участь папський делегат ВПреосв. Е. Заньоцці, разом з митрополитом Української Католицької Церкви в ЗДА ВПреосв. Кир Амвросієм Сенишиним та численними іншими архиєпископами й єпископами українського і латинського обрядів. Зрочистості почнуться о год. 9:30 рано святочним походом-процесією від школи до катедральної церкви св. Миколая, де й відбудуться врочистості інсталяції, в яких, крім духовенства, візьмуть участь і численні представники громадських організацій і установ. Преосв. Кир Ярослав Габро народився 31-го липня 1919-го року в Шікаго, в родині українських імігрантів Івана й Катерини Габро. Там же він закінчив початкову та почав середню освіту, яку продовжував у семинарії в Ласл в Іллиной. Своє священиче покликання Преосв. Кир Ярослав Габро завдячує у великій мірі своїм батькам. Закінчивши колегію св. Карла в Катонсвіл у Меріленді, тоді 17-літній юнак Ярослав Габро вступив до духовної семінарії св. Иосафата в Стемфорді. Студії в католицькому університеті в Вашингтоні завершили його священичу освіту й 7-го вересня 1945-го року покійний уже сьогодні митрополит і тодішній филаделфійський єпископ Кир Константин Богачевський висвятив його на священика. Після того о. Габро виконував свої душпастирські обов'язки в парафіях Пенсилвенії, Мішігену, Ню Йорку й вкінці, аж до свого висвячення на єпископа, в Перт Амбою в Ню Джерзі. Виконуючи свої душпастирські обов'язки, теперішній новий єпископ новоствореної української католицької дієцезії в Шікаго, живо інтересувався також і громадським життям — він є членом Українського Народного Союзу та інших організацій — та сам брав в ньому активну участь, здобуваючи собі найбільший авторитет, пошану й довіря та любов усіх громадян. Врочистості в Шікаго у вівторок 12-го грудня будуть черговим великим кроком у могутньому розвитку Української Католицької Церкви у вільному світі взагалі, а в З'єдинених Державах Америки зокрема. Інсталяцію Преосв. Кир Ярослава Габра напевно супроводжатимуть молитви та найкращі побажання всієї української спільноти в цій країні, разом з новими надіями українців на рідній землі і в світі.

Преосвященний Кир
ЯРОСЛАВ ГАБРО

В ЛИСТОПАДІ УНСОЮЗ ЗДОБУВ ПОНАД 600 НОВИХ ЧЛЕНІВ

Джерзі Сити. — З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що дотеперішні загальні підсумки організаційних здобутків упродовж листопада виказують, що в тому місяці присднано до УНСоюзу понад 600 нових членів, здобуваючи цим новий успіх з розбудові також загально - громадського життя та в зусиллях постійно поширювати його організаційні рамки. Величину цього успіху збільшує та обставина, що в нелегку організаційну працю включається щораз більше активних і відданих народній справі працівників, між ними чимало видатних громадських діячів. Подробиці цього нового великого організаційного успіху УНСюзу подані на іншому місці в цьому числі.

Австралія і Японія підтримують ЗДА в справі членства ком. Китаю в ОН

Об'єднані Нації. — Дебати Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй над справою прийняття до тієї установи комуністичного Китаю будуть відбуватись до 21 ц. м., коли то переведуть їх з уваги на латинські Різдвяні свята. До того часу будуть іти промови членів ОН, бо в минулу середу було записаних до слова ще 43 промовці. Представники Японії і Австралії підтримали становище ЗДА, що в цій справі треба — для важности рішення — двох третіх голосів, звертаючи увагу, що виключення з Об'єднаних Націй вільного Китаю, який має свій осідок на Тайвані, де живе 11 мільйонів людей, це не є маловажна справа, що її можна вирішити звичайною більшістю. По цій лінії Австралія, Японія і ще три інші країни зголосили відповідну резолюцію. Зокрема представник Австралії признав, що внесок Нігерії, щоб створити окрему Комісію для розгляду цієї справи, заслуговує на увагу. ЗДА переконані, що внесення Японії і Австралії знайде більшість.

ЗДА й Британія, мабуть, переговорюватимуть з СССР без Франції

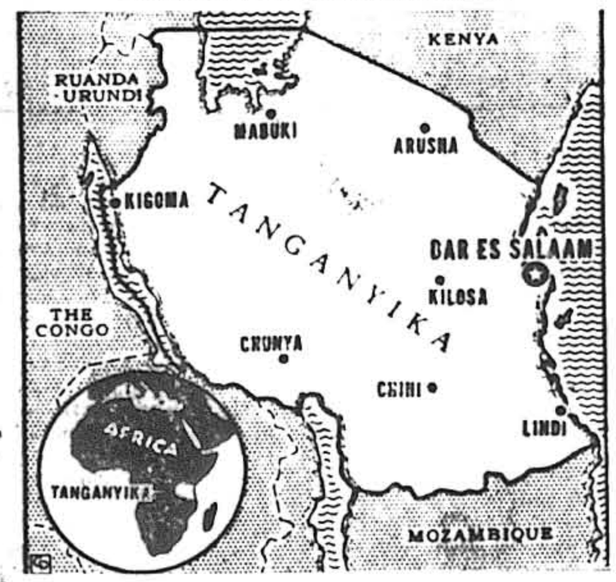
Лондон. — Британські керівні чинники беруть на увагу можливість переговорювання з Совєтським Союзом в справі Берліну без участи Франції — твердять американські кореспонденти в Лондоні. Британський уряд ніби не є захоплений такою можливістю, свідомий того, що без одностайного західнього фронту представники ЗДА й Британії не матимуть такого авторитету, як його мали б, коли б у переговорах були заступлені всі великодержави. З другого боку англійська преса пригадує, що й у справі зліквідування Берлінської бльокади в 1949 році переговорювали тільки Філіпп Джессуп від ЗДА й Яков Малік від СССР, тодішні амбасадори тих держав в Об'єднаних Націях. Ця справа вирішиться під час двох зустрічей в цьому місяці: Аденауера і де Голя у Парижі на другий тиждень та през. Кеннеді і прем'єра Мекміллена на Бермудах безпосередньо перед латинським Різдвом. В наступному тижні радитимуть теж у Парижі всі 15 міністрів закордонних справ членських країн НАТО. У підготові до тієї конференції виїхала вже до Парижу група американських фахівців від справ Німеччини й Берліну під проводом асистента державного секретаря для европейських справ Фой Колера. Американський амбасадор в Парижі ген. Джеймс Гавен висловив думку, що була б дуже бажаною зустріч през. Кеннеді з през. де Голем, але в цій справі нема ще ніяких приготувань.

Москва протестує проти спалення совєтського прапору в Міннеаполісі

Москва. — Совєти дуже обурені спаленням їхнього прапору перед лікарською виставкою на терені Університету Міннесоти в Міннеаполісі. Цей інцидент стався 28 листопада ц. р. Винуватець, що підпалив совєтський прапор, утік і його тотожности не можна було ствердити. Голова совєтської державної Комісії для культурних зв'язків із закордоном, Георгій Жуков, запротестував проти такого випадку перед американським амбасадором Лювеллином Томпсоном. Цей останній висловив большевикам жаль з приводу того інциденту, але водночас пригадав, що американські чинники перестерігали, що вивішення совєтського прапору може спричинити клопіт. Керівника тієї совєтської медичної вистави, д-ра Віктора Жданова, перепросив ректор названого американського університету. „Ізвєстія" принесли на ту тему лайливу статтю. Знову ж американська преса звертає увагу, що ніякий інший державний урядовець не має права зголошувати на руки акредитованих амбасадорів ніяких протестів, бо це може робити тільки міністер закордонних справ.

● **Губернатор Ню Гемпшир** Веслі Павелл заявив, що він не буде старатися про сенаторський пост, опорожнений внаслідок смерти республіканця сенатора Стайлса Бріджса, і що він не найменує на те становище вдову по сенаторі пані Долорес Бріджес. 7-го грудня губернатор найменував на сенатора Моріса Дж. Морфі.

НОВА АФРИКАНСЬКА ДЕРЖАВА

Дня 9-о грудня відбудеться урочисте проголошення незалежности східньо - африканської країни Танганьіки, яка цього дня стане 29-ою суверенною державою в Африці. Територія цієї країни займає 362.000 квадратових миль і на ній живе 9.500,000 населення. Танганьіка — 12-та з черги із британських колоній, які з 1945 р. одержали державну незалежність.

ПІСЛЯ ПЕРЕРВИ ЗДА ВІДНОВИЛИ ЛЕТИ СВОЇХ ЛІТАКІВ ДО КАТАНГИ

Леопольдвіль. — З'єдинені Держави припинили тимчасово в минулий четвер лети своїх великих транспортових літаків типу „Глобмастер", що їх віддано на послуги місії Об'єднаних Націй для переводження війська ОН, виряду і важкої зброї з Леопольдвілю до Елізабетвілю, столиці провінції Катанги, де між військом ОН і провінційною армією Катанги прийшло до збройного зудару. Передумовою для переводження американськими транспортовими літаками їхньої служби на шляху до столиці Катанги була повна безпека для літаків та їх обслуги. Тим часом в четвер вранці, коли один велетенський американський „Глобмастер" приземлювався над летовищем в Елізабетвілі, катангійські вояки поцілили його скорострільним вогнем з своїх позицій в тому місті, пошкодили один мотор і пробили газоліновий танк. Все ж літак приземлився і не було ніяких втрат у людях. Після тієї події американські чинники припинили всі дальші такі лети. Місія Об'єднаних Націй висловила острах, що припинення американських летів з уваги на воєнну небезпеку матиме деморалізуючий вплив на всіх цивільних пільотів в Конго. Тому командування військ ОН в Конго погодилось дати асисту „Глобмастерам" бойовими індійськими літаками. Американські транспортові літаки мали відновити свої лети в п'ятницю 8 грудня. Тим часом ситуація в Катанзі далі напружена. За твердженням західних кореспондентів ніодна сторона — ані катангійці ані ОН — не панує цілком над Елізабетвілем. Існують частини того міста, які є „нічиї", решта знову є поділена, а за інші йдуть бої з перемінним щастям. Докладного числа жертв ніхто не подає. Катангійський президент Мойсе Чомбе прилетів до столиці колишнього французького Конга Браццавілю, а відтіль, окружним шляхом через Північну Родезію, подався до Катанги, щоб особисто перейняти провід у воєнних операціях проти війська ОН. Знову ж генеральний секретар ОН У Тант заперечив, наче б Об'єднані Нації вели війну проти Катанги і хотіли силою перевести постанову Ради Безпеки з 24 листопада про конечність викинення наємних військовиків і дорадників з Катанги та привернути державну єдність Катанги з Конгом. За словами У Танта в Елізабетвілю війська ОН стараються тільки запевнити собі загрожену катангійцями „свободу рухів". Але водночас західні кореспонденти потверджують, що вояки Об'єднаних Націй переводять, у зайнятих ними дільницями Елізабетвілю, ревізії дім за домом у пошуканні за чужинецькими військовиками на службі в Мойсе Чомбе. Англійський уряд поставився критично до вживання військової сили ОН в Конго для реалізування політичних цілей. Міністер закордонних справ в центральному уряді Конга Жастен Бамбоко, який прибув до Парижу, заявив, що найповажнішим джерелом конфлікту з Катангою є персональні амбіції Мойсе Чомбе, який хоче бути головою окремої держави. Зате американський сенатор Томас Додд, який тільки що приїхав з подорожі до Конга і мав довгу розмову з Мойсе Чомбе, висловився про того конголійсько - катангійського діяча з найбільшим признанням.

Витрати на військо займатимуть половину совєтського бюджету

Москва. — Совєтський міністер фінансів Василій Гарбузов, звітуючи перед Верховним Совєтом прелімінар бюджету на 1962 рік, заявив, що на „оборону" країни буде видаткована одна шоста частина цілого бюджету. Однак західні фахівці негайно ствердили, що не одна шоста, а найменше половина цілого бюджету піде на військові цілі, бо видатки на зброєння скриті в совєтському бюджеті під різними позиціями в інших ресортах адміністрації. Військовий бюджет СССР на 1961 рік був побільшений в порівнянні з попереднім роком на 3 більйони рублів, себто дол. 3,300.000.000, при чому вже тоді Хрущов мотивував це зростом східньо - західнього напруження. У цьому році первісно плянований військовий бюджет СССР на рб. 9,300.000.000 (дол. 10.323.000. 000), але остаточно підвищено його — назверх — до рб. 13,400.000.000 (дол. 14,874.000.000). Гарбузов пояснював це теж „зростом збройних сил, удосконалюванням зброї та одвертими воєнними погрозами збоку диржав НАТО". Гарбузов цитував цифри американського бюджету оборони для виправдання зросту совєтських витрат на військо. Зрештою, совєтський бюджет на наступний рік має бути, ніби, зрівноважений, ба навіть з балянсовою надвишкою. Цілий бюджет, пред'явлений Верховному Совєтові, замикається в цифрах рб 81,900.000.000 (дол. 90.909.000 000) по стороні прибутків і рб 80,300.000.000 (дол. 89,133.000.000) по стороні видатків. Зрештою, ввесь совєтський бюджет є взагалі таємницею найвужчого гурту кремлінської кліки, бо його ані в подробицях не оприлюднюють, ані не вільно критикувати, а Верховний Совєт є установою, яка слухняно все під диктатом потверджує.

Відсоток безробітних зменшився до 6.1% всіх робітних сил

Вашингтон. — Представник департаменту праці повідомив, що з місяці листопаді ц. р. число безробітних вперше в цьому році поважно зменшилося і становило тільки 6.1% всіх робітних сил, а у попередніх 11-ох місяцях цей відсоток становив коло 7. Зменшення числа безробітних в листопаді ц. р. є найбільшим з попередніх трьох років. В листопаді число затруднених виносило 67.349 000, а число безробітних 3.990.000. Коли б число незатруднених було збільшилося на 500.000, як це звичайно буває, тоді відсоток безробітних становив би 6.8% всіх робітних сил. Зменшення відсотка безробітних було приємною несподіванкою для делегатів на конвенції АФП—КІО в Бол Гарборі на Флориді.

Зміни в правилах про голосування для національних груп

Ню Йорк. — Представники лікарської ради в Ню Йорку внесли законопроєкти до стейтової леґіслятури про ухвалення поправки до стейтової конституції, яка дозволяла б голосувати і тим громадянам, які не можуть виказатися грамотністю в англійській мові, але які опанували грамоту однієї з тих 26-ох мов, в яких виходять в місті Ню Йорку щоденні або тижневі часописи. Під час цьогорічних виборів не мали виборчого права в Ню Йорку коло 200.-000 еспаномовних громадян та деяке число іншомовних громадян, які не опанували англійської мови в письмі. Коли б цей проєкт перейшов в Олбані, то громадяни українського походження мали б право голосувати, хоч не знають в письмі англійської мови.

Американські збройні сили готові до війни, — заявляє ґенерал Павелл

Ню Йорк. — На річних зборах Американського товариства прихильників артилерії в готелі Валдорф Асторія представники фльоти, морської піхоти, летунства і армії заявляли, що їхні роди збройних сил є готові вести малу або велику війну в обороні безпеки цієї країни. Темою цих зборів було: „Здібність Америки вести малі війни". Фахово доповідав на цю тему командант континентальної армійської команди генерал Герберт Б. Павелл, який сказав, що останні покликання резервістів і збільшені числа рекрутів в останніх місяцях збільшили стан армії до одного мільйона, і такий стан вистачав би на ведення якоїбудь війни. Треба тільки дбати про те, щоб своєчасно доповнювати зброєю та військовий виряд, потрібний армії. Добрий стан армії і інших родів збройних сил, казав генерал, — це найкращий засіб до того, щоб ворог не відважувався на агресію.

Кінець тижня проходитиме під знаком мистецьких виставок у Филаделфії, Ню Йорку і Дітройті

Початок грудня проявився видатним пожвавленням мистецького життя і рядом мистецьких імпрез, що відбулися чи відбудуться протягом цього тижня. У Филаделфії буде відкрита в суботу дня 9 грудня в залях Української Мистецької Студії при 2322 Поплар Стріт виставка мистецьких праць відомих українських мистців з Німеччини — скульптора Григорія Крука і маляря Северина Борачка, на якій буде показаних 34 різьб першого і 75 образів другого і яка триватиме до 24 грудня ц.р. Цього ж самого дня відбудеться в Ню Йорку формальне відкриття для української публіки виставки скульптур Сергія Литвиненка і образів Любомира Кузьми, що її влаштовує ґалерія Ліґо Дункан при 215 Іст 82-ій вулиці і яка буде відкрита цього дня від год. 10 ранку до 6-ої вечора, а потім у вівтірки середи, четверги, п'ятниці і суботи, до 18 грудня. В п'ятницю дня 8 грудня відбулося в ґалерії Скараб Клюбу при 217 Фарнсворт у Дітройті відкриття виставки образів Віктора Цимбала, яка триватиме до 4-го січня ц. р.. Водночас із цим у Ню Йорку в залі ч. 32 Українського Народного Дому відкрита вже з дня 26 листопада виставка картин Василя Панчака, яка триватиме до 17 грудня ц. р. і яку можна оглядати вечорами в п'ятниці і суботи і кожної неділі від год. 12 вполудне до 10-ої вечера.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** хвалив Нюйоркський університет за те, що він рекомендував своїм студентам, щоб 3,100 закордонним студентам вможливити перебути Різдво в домі своїх американських колеґ. Президент хвалив університет в листі до президента Нюйоркського університету Керрола В. Нюсома. „Ця гостинність має велике значення" — писав у своєму листі Президент.

● **Американська преса** підкреслює, що важко буде забути дати 7-го грудня 1941-го року, коли велися переговори між ЗДА і Японією, і коли то японці підступно без виповідження війни напали на Перл Гарбор та затопили американські кораблі і спричинили смерть тисяч людей. Але преса пише, що все ж таки треба вірити тому, що тепер Японці є американськими приятелями.

● **Хоч лікарі** твердять, що курення є шкідливе для леґенів і серця, то статистика виявляє, що американці викурили цього року більше число сигар, як в попередніх роках. Менше викурили кубинських сиґар, але зате більше пішло з димом сиґар із тютюну з Філіппінів, Яви, Суматри і Пуерто Ріко.

● **Губернатор Нелсон А. Рокефеллер** скликає на неділю 10-го грудня десятьох губернаторів, які є членами губернаторського комітету в справах цивільної оборони. Рокефеллер відбув конференцію з фахівцями від цивільної оборони в нюйоркському стейті. Президент Кеннеді рекомендує спільні громадські сховища, а Рокефеллер є за те, щоб будувати сховища при школах і приватних домах.

У СВІТІ

● **В столиці Катанґи в Конґо** вуличні бої між військом Об'єднаних Націй і провінційною мумбинською армією заскочили чотирьох закордонних кореспондентів в будинку пошти, де вони створили „центральне пресове бюро" та двох журналістів в шпиталі Італійського Червоного Хреста. Єдина їх комунікація з зовнішнім світом була телефоном. З американців є там кореспондентом „Н. Й. Таймсу", „Ассошієйтед Пресс" і „Юнайтед Пресс Інтернешенел".

● **З Єгипту** видалено дві жінки, адвокатку й секретарку французької фінансової місії, обидві француженки, що їх поліція посуджувала у співпраці з 4-ма членами згаданої місії, яких арештовано ніби за політичну змогу проти режиму Нассера та пачкування грошей.

● **Речник індійського уряду** ствердив у парляменті, що уряд поважно бере під увагу збройний похід проти маленької португальської колонії Гоя на території Індії. Індія постійно вимагає передачу їй Гої.

● **Королева Єлисавета II** вернулась з одномісячної подорожі з Африки, де відвідала такі країни: Гану, Ліберію, Сієрра Леоне і Гамбію, колишні британські колонії. Хоч в деяких із них, напр., у Гані, є погані відносини просовєтської диктатури, проте скрізь маси народу вітали Єлисавету дуже сердечно й не було ніде ніодного інциденту. Загально вважають, що ця остання подорож скріпила повагу Єлисавети і авторитет Британії.

● **В ірляндському парляменті в Дебліні** відбулись такі бурхливі сцени під час дебати над ситуацією в Конґо, що треба було тричі переривати дебати. Сенсацію в Ірляндії викликало зречення високого ірляндського дипломата й керівника місії ОН в Катанзі, д-ра Конора Круз О'Брієна, який в минулому тижні в публічній заяві закинув Бельгії, Англії і Франції закулісові інтриги та натиск на урядовців місії ОН в Конґо по лінії інтересів своїх промисловців в Конґо.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Ліквідація рештоk ізоляціонізму

В об'єднаній конгресовій Економічній підкомісії ведеться переслухання цілого ряду видатних економістів і політиків, між якими були вже колишні державні секретарі Дін Ачесон і Кристіян Гертер, університетські професори економіки і ще певно будуть відповідальні діячі промислу та робітництва. Минулої середи президент Кеннеді виступив з великою промовою на з'їзді Крайової Асоціяції промисловців у Ню Йорку, а день пізніше на конвенції Американської Федерації Праці й Конгресу Індустріяльних Організацій в Бол Гарборі на Флориді. І в усіх тих випадках ішло про те саме: про достосування американської закордонно - торговельної політики до нової ситуації, яка постає в Европі із скріпленням 6-членного Спільного Господарського Ринку, до якого має приступити також Британія з деякими партнерами її 7-членної Асоціяції вільної европейської торгівлі. В Західній Европі твориться могутній економічний бльок, на терені якого ступнево обнижується митні тарифи та помалу переводиться уніфікацію соціяльного законодавства, вирівнювання робітничих платень, пересування робітних кадрів, ліквідація внутрішньої нездорової конкуренції та спільного наставлення на охорону себе проти імпорту з чужих континентів і на здобування ринків збуту — поза тим одностайним бльоком.

Очевидно, зцементування Спільного Господарського Ринку в межах його теперішніх держав - членів — Франції, Західньої Німеччини, Італії, Бельгії, Голляндії і Люксембургу — і після поширення його на Британію та інші західньоевропейські країни, — це велетенське завдання, яке мусить перебороти масу труднощів і забрати багато часу. Але й успіхи цього господарського експерименту за останніх чотири роки, від 25-го березня 1957-го року, коли засновано цей бльок у Римі, перевершили очікування його авторів, примусили Британію старатися за доступ до нього і ставлять тепер перед Америку ту саму трудну дилему: або змінити свою політику охоронних митних тарифів і переговорювати з Спільним Господарським Ринком, як цілістю, про співпрацю, або мати в перспективі великі труднощі із збутом своїх товарів на европейському ринку, з конечністю відплатних заходів, що в результаті мусить довести до політичних дисонансів з західньоевропейськими союзниками.

Західня Европа, поруч із Канадою та Японією, є найповажнішим партнером Америки в закордонній торгівлі. До того ж приходить не менш важливий політичний момент: холодної війни з Москвою, яка виразно погрожує, що „перегони" в продукції совєтського промислу з американською продукцією є засобом для опанування нею цілого світу. Згаданий колишній державний секретар за президента Трумана, Дін Ачесон, виразно перестерігав, що коли Америка не достосується до змінених економічних умовин в Европі, то це приведе до економічного розколу у вільному світі з величезними користями для Москви, і в дальшому наслідку Америка буде примушена шукати тісної господарської співпраці з комуністичними країнами, собі на загибіль.

Президент Кеннеді не виявив, які конкретні пляни в цій ділянці має уряд. Вони, очевидно, мусять стосуватись тієї митної політики, яка перейшла довгий шлях від першого охоронного закону 1820 р. Так званий Тарифний Акт з 1828 р. був багато разів змінений, але ще в 1930 р. змінено його по лінії підвищення охоронних митних тарифів. Щойно в 1934 р. Конгрес окремим „Актом" уповноважив Президента підписувати двосторонні торговельні договори з чужими країнами на базі взаємности, і до 1939 р. підписано такі договори з 20 країнами. Друга світова війна і її наслідки змінили політичні й економічні відносини у світі. Нинішня холодна війна зліквідувала дорешти політичний ізоляціонізм Америки. На наших очах ліквідуються рештки цього ізоляціонізму, які ще покутують в американській економічній думці. Ще не всі згідні переставитись на нові рейки, ще не всі позбулись остраху, що обнижені тарифи загрожуватимуть американському виробництву і ринкові праці. Але заяви Президента вказують, що в цьому напрямку далі йтиме бій.

Совєтська загроза збільшується

Сесія Верховного Совєту СССР, що почалася в середу 6-го грудня ц. р., проходила головним чином під знаком скріплення мілітарного потенціялу Совєтського Союзу, значить видатного підвищення витрат на оборону і на інші, зв'язані з оборонними цілями ділянки індустрії. Тенденція збільшити цей потенціял проявилася не тільки в запропонованому урядом на „затвердження" Верховного Совєту бюджеті на 1962 рік, але й у цілому господарському пляні на 1962 рік, зокрема в намаганні збільшити продукцію у важливих для оборони ділянках промисловости.

В переданому на розгляд Верховного Совєту бюджеті, що має в 1962 році досягти рекордової для мирних років суми 81.900.000 000 рублів, або 90.909,000,000 долярів, одна шоста частина мала б бути зужита на безпосередні мілітарні цілі, зв'язані з обороною СССР. Згідно з офіційними совєтськими даними, ця шоста частина бюджету становить 13.400,000,000 рублів, або 14.874.000,000 долярів. У порівнянні з минулорічним бюджетом, в якому висоту видатків на оборону встановлено початково на 9.300,000-000 рублів, мілітарний бюджет СССР буде збільшений в 1962 році на 44%. При цьому треба мати на увазі, що мова йде тільки про безпосередні видатки на вдержання збройних сил і що до пропонованого мілітарного бюджету не включено ні видатків на наукові досліди і продукцію ракет, ні на інші військові цілі, зв'язані з обороною посередньо. В цілому є всі підстави твердити, що мілітарний бюджет СССР становить щонайменше половину, а то й більше як половину всього державного бюджету, і що він перевищує навіть збільшений уже в проекті бюджету на 1962 рік військовий бюджет ЗДА, який мав би доходити суми 51.000,000,000 долярів. Передаючи проєкт бюджету на затвердження Верховного Совєту, міністер фінансів В. Гарбузов сповістив, що совєтський уряд вирішив припинити вирішену вже давніше редукцію людського стану й озброєння збройних сил. Збільшення військового бюджету і дальшу розбудову збройних сил Совєтського Союзу Гарбузов мотивував наполегливим зброєнням ЗДА та інших країн Заходу і „воєнною загрозою збоку НАТО", промовчуючи, ясна річ, що безпосереднім приводом до збільшення збройних сил ЗДА і їхніх видатків на оборону було створювання Москвою все нових вогнищ неспокою у світі і розпалювання таких криз, як берлінська.

Підвищення майже на 50% витрат на зброєння в 1962-му році у порівнянні з 1961 роком доводить, що Москва не обмежується заявами та погрозами Хрущова і Малиновського, але безупину готується до збройного наступу на вільний світ, проти стримуючої її експансію оборонної системи Заходу, озброюючи по зуби і себе і сателітів.

На збільшення мілітарного потенціялу Совєтського Союзу спрямований також увесь економічний плян СССР, зокрема збільшення продукції в таких ділянках, як виробництво сталі, продукція якої має бути підвищена з 71.000,000 до 76.000.000 тонн в 1962 році, підвищення продукції електричної енергії з 327 більйонів кіловат - годин в 1961 році до 366 більйонів у 1962 році, і таке ж збільшення продукції в інших ділянках важкої індустрії, що, як відомо, в СССР є основою мілітарною могутности. В усіх цих ділянках, зокрема ж у продукції сталі, Совєти збільшують постійно кожнорічну продукцію, доганяючи великими кроками З'єдинені Держави Америки і ставлячи під загрозу разом з цим не тільки їх індустрійну першість у світі, але водночас із цим їх незалежність і волю.

Все це вимагає від ЗДА і всього вільного світу не тільки пильної уваги, але й протидії на всіх ділянках мілітарного, політичного і господарського життя.

НЕСТЕРПНЕ ПОЛОЖЕННЯ В КАЗАХСТАНІ

По закінченні партійного з'їзду в Москві невгамований Хрущов полетів до Казахстану. Там, у новому місті Цілинограді виступив він 22 листопада на нараді працівників сільського господарства з тригодинною промовою-лекцією.

Цілинні землі — одна з найдошкульніших болячок Нікіти Хрущова. Це ж бо про ці землі писав у непроголошеному на з'їзді листі член „антипартійної групи" Молотов, гостро критикуючи проєкт Хрущова створити в азійських степах, де століттями плекали худобу, нову житницю Совєтського Союзу. Це в тому листі доказував Молотов, що величезний вклад людського труду і машинерії в той науково необґрунтований проєкт ніколи не оплатиться, і вся та роздмухана Хрущовим справа закінчиться фіяском.

Тож приїхав московський диктатор до Цілинограду, щоб переконати „цілинників", а з ними й населення СССР, що чорне не є чорне, а — біле, що його „геніяльний задум" має всі вигляди на величезний успіх, якби тільки не деякі „але", що не з його, Хрущова, вини постали.

Хрущов докоряв казахстанському партійному проводові (якому пальцем не вільно ворухнути без дозволу Москви), що цей провід збюрократизував керівний апарат, створивши так звані районові трести радгоспів, які нічого, крім шкоди, не приносять. Так, як би ті трести не зорганізовано з його ж таки наказу, він виставляв їх як причину всього лиха, і запропонував зліквідувати їх негайно. При наявному керівному апараті, сказав він, панує „з'їдацький принцип", і трести існують лише на те, щоб „райкомам партії легше жилося".

Докоряючи учасникам наради за низькі врожаї, Хрущов сказав: „Сини нашої партії здобувають космос. Совєтській людині полетіти в космос все одно, що поїхати до сусіда чаю попити. То невже нам не під силу навчитися вирощувати високі врожаї?".

Ніби дискутуючи з Молотовим і запобігаючи різного роду чуткам, що кружляють в СССР і на Заході, Хрущов заявив:

„Коли я поїхав до вас у Казахстан, буржуазна преса стала ворожити, в чому справа, чому Хрущов знову вирушає в далекі цілинні степи, а деякі економісти навіть стали говорити про якийсь провал на цілині. Правда, подібні горе - економісти й раніше віщували, що, мовляв, совєтський уряд гроші витратить на цілинні землі, але витрати ці не оплатяться. Такі економісти вже давно себе осоромили. Якщо розглядати справу з комерційної точки зору, то ми вже з лихвою окупили витрати"...

Чи не звучить ця заява Хрущова, як спроба оправдатись, як самооборона за провал його власного проєкту і як намагання вже тепер перекласти відповідальність на „совєтський уряд"?

Про висліди 1961 року Хрущов говорив, що це був „несприятливий, посушливий рік", який, мовляв, у значній мірі загальмував освоєння цілинних земель. Але не в посусі головна причина неуспіху, бо, як відомо, в Казахстані на кожних п'ять років припадає два-три посушливих. Причина також — в людях, депортованих з України, Білоруси та інших країн СССР, які не хочуть працювати в тих диких степах в умовах кам'яної доби. Очевидно, цю проблему місцеві керівники розв'язують по-большевицьки — натиском, криком, терором.

Бо от і Хрущов у своїй промові - лекції заявив, звертаючись до цих керівників: „Керувати людьми — це не значить кричати на них. Криком нічого не візьмеш. Навіть тварина, і та любить ласку. Коли кричиш на коня, він нервується, тремтить, того й дивись посторонки порве і на борону налетить".

Хрущов знову апелював до кукурудзи, як єдиноспасенного засобу врятувати ситуацію, і докоряв робітникам за „варварське відношення" до сільсько - господарських машин. „Машини, — сказав він, — кидають на зиму в полі, не очищають від болота, не ремонтують".

І вже зовсім по-плянтаторськи повівся Хрущов з основною робітною силою в Казахстані — трактористами, які через свого представника просили про підвищення заробітної платні собі, шоферам і дояркам, найбільш упослідженим працівникам радгоспів. Це, — сказав він, — гостре питання, і не всі промовці „мають час" відповідати на нього. Звичайно промовці кажуть: „на це питання відповім опісля", бо вони знають наперед, що відповідь не викличе оплесків". Очевидно, не викликала оплесків і відповідь Хрущова: він постарався „заспокоїти" трактористів тим, що підвишку платні вони дістануть тоді, коли підвищиться продукція... в усіх галузях промисловости Совєтського Союзу.

Говорячи про науково - дослідні інститути і дослідні сільсько - господарські станції, що працюють над проблемами підвищення врожайности, Хрущов особливо гостро критикував працю саратовського інституту, очолюваного Бараєвим. І, очевидно, тільки йому дозволено було арґументувати свою критику в такий спосіб: „Поставте товариша Бараєва в умови капіталістичної конкуренції, і він, звичайно, не виживе з своїм господарством. Хіба він міг би змагатися з великою капіталістичною фармою!".

А проте, загальний тон виступу Хрущова в Цілинограді був підкреслено оптимістичний і закінчив він його трафаретними словами про „величезні успіхи", „казкові перспективи", „могутнє піднесення продукції" та ін.

Виїзд Хрущова до Казахстану був, треба думати, експромтовий. Там він зайняв оборонну позицію проти закидів „антипартійної групи", яка, без сумніву, має в компартії немало прихильників. Бо в московських „Ізвєстіях" з 20 листопада, за два дні перед його виїздом, появився великий репортаж з Казахстану кореспондентів цієї газети, в якому ситуацію на цілинних землях насвітлено зовсім під іншим кутом зору.

Під заголовком „Сорокатість" в цьому репортажі сказано без хрущовських прикрас і оправдань про поля, які „поспіль заросли бур'яном", про „забаюрені, ніби валунами вкриті, ниви" радгоспів та колгоспів. З такої землі, пишуть кореспонденти „Ізвєстій", „збирають не врожаї, а котячі сльози". Головний агроном тресту радгоспів Сотуля заявив кореспондентам одверто: „Положення нестерпне". Цього літа, обслідуючи посіви пшениці, агрономи в багатьох радгоспах на квадратовому метрі нараховували по 2-3 десятки пшеничних колосків і понад тисячу стебел вівсюга, осоту та інших шкідливих бур'янів. А в кількох радгоспах на посівах у тисячі гектарів бур'яни буквально задушили культурні рослини. Тож не диво, що, замість запланованих 20 центнерів збіжжя, в багатьох господарствах зібрали цього року з гектара лише по 5 - 6 центнерів.

Агрономи й кореспонденти дошукуються ніби причин, які створили це „нестерпне положення". Але про найголовнішу причину — про непридатність тих районів Азії для рільництва — не згадує ніхто. Звичайно, мовчить про це й Хрущов.

В. Є-ко

І. Світ

ТАНГАНЬЇКА — НОВА ДЕРЖАВА

9-го грудня ц. р. дістає незалежність нова територія Африки, яка переходила цілу серію підготовчих заходів до цього великого в її житті дня. Так поволі на протязі останніх кількох років краї Африки, яку часом презирливо називано „чорним континентом", стають незалежними державами, входять одна за одною до міжнародної родини народів і беруть участь у розв'язуванні важливих проблем, що досі були прерогативою білої людини. Великі зміни відбуваються в політичному та господарському житті нашої Землі.

Не знаємо дуже багато про історію Танганьїки (Танганайки). Розташована на березі Індійського океану має вона приблизно 360.000 кв. миль території, що межує на півночі з британською колонією Кенією, з Угандою, а далі на захід з Конгом; з півдня межує вона з Родезією та Ньясою й португальським Мозамбіком.

Побережжя Танганьїки з островом Занзібаром було колись торговельною станицею арабів, аж поки не приплили туди португальці. Але ніхто з них не пробував дістатися вглиб країни, і аж до половини минулого століття залишалась вона „терра інкогніта". В 1884 р. німці підписали „договір" з тубільцями, що дало їм право пробувати експлуатувати ту країну, головно в сільсько - господарському аспекті.

Так прийшла перша світова війна, коли англійські війська окупували Танганьїку і зліквідували там німецьку адміністрацію. Англійська адміністрація під мандатом Ліги Націй провела багато змін у житті цієї колонії, в якій появилися великі модерні міста, промисловість і все те, що характеризує вміння англійців організувати економічне життя й приносити европейську культуру. Отже, сьогодні в Танганьїці є широка сітка шкіл та інших культурних закладів, навіть музеї і широке поле для екзотичного полювання, що притягає туди немало мисливців з усього світу. Серед цих мисливців були президент ЗДА Теодор Рузвелт та знаменитий американський письменник Е. Гемінґвей. На півночі країни, на високорівні підноситься вкрита снігом гора Кіліманджаро, на фоні якої постав цікавий роман Гемінґвея „В снігах Кіліманджаро", повний драматизму притаманного цьому письменникові.

Озера Вікторія, Ньяса та ін. творять надзвичайної краси красвиди, де бере початок ріка Ніл. Озеро Вікторія має 250 миль довжини та понад 200 миль ширини і є другим у світі щодо величини.

Танганьїка має коло 9 мільйонів населення, переважно муринів племени банту, крім того яких 16.000 азійців, головно індусів, та 20.000 европейців. Це є економічно слабо розвинена, аграрна країна, що продукує переважно сорго, кукурудзу, боби, тютюн та сизаль — рослину подібну до конопель. В горах здобувають алмази, золото, сіль, також вугілля. В степових районах країни тубільці плекають рогату худобу — переважно т. зв. зебу, вівці та кози. На побережжі та в районах озер займаються рибальством.

І ось у цій країні вже кілька років ведеться уперта праця над реалізацією ідей про незалежність, про яку ще недавно ніхто не думав. На чолі цього руху стоїть Джуліюс Камбарейдж Найере, прем'єр-міністер тимчасового уряду.

Джуліюс Найере — син багатого купця і здобув освіту в школах Танганьїки та в Кембриджському університеті в Англії. Якийсь час займався він учителюванням, а потім віддався політичній праці для свого народу. Початки її були не легкі, але з часом число його однодумців зросло до поважної групи.

Місцевий губернатор сер Річард Торнбул багато спричинився до повільного та координованого переходу цієї колонії через устрій напівавтономний до парляментарного устрою з власним урядом, який передасть свої повновласті вже урядові самостійної держави, що залишиться в складі Комонвелту.

Уряд п. Найере поміркований і дбає про затіснення співпраці муринського населення з білими та індусами, щоб забезпечити розвиток та спокій в країні. Під цим оглядом багато труднощів спричиняє сусідство англійської колонії Кенії, де точиться гостра боротьба крайніх тубільних елементів проти англійців і не вгавають війни між окремими племенами.

Танганьїка має багато потенціяльних сил, щоб стати зразковою африканською державою, якщо прем'єрові Найере вдасться втримати адміністрацію. Бо вже тепер, в історичні дні, що їх переживає ця країна, дуже активна група хоче творити свій власний уряд. Найере, звертаючись до цих людей, заявив, що найпершим обов'язком громадянина є праця для своєї країни, а вже потім для себе самого.

Прем'єр Найере є християнин не на словах, а на ділі, і перед тим як змінити професію вчителя на політика, радився з своїм другом священиком-ірляндцем.

Танганьїка сьогодні складає іспит зрілости, і мільйони африканців з живим інтересом до неї придивляються.

Дорадник Президента передбачає „нову Европу"

Шикаґо. — Окремий асистент президента Кеннеді в справах крайової безпеки МекДжордж Бонді, промовляючи в Економічному клюбі, передбачав „Нову Европу", яка, в дійсності, буде великою силою в „однакових відносинах до ЗДА і СССР". Це була перша промова Бонді, відколи він став асистентом Президента, і зміст її затверджений в Білому Домі. Він казав, що „ліпше було б, коли б Західня Европа була однією великою силою". Бонді заявив, що має в проєкті „нову Европу, економічно сильну, з військовою самопевністю і політично об'єднаною, направду велику потугу". Новий асистент Президента в справах крайової безпеки казав, що СССР має плян двох Німеччин, а ЗДА змагають мирним способом до об'єднання Західньої і Східньої Німеччини.

З НАШИХ БУДНІВ

Про всякі подвиги

Пишу ці рядки в навечер'я св. Катерини, що була колись, на Рідній Землі, спеціяльно відзнагувана нашим парубоцтвом. Як твердить проф. д-р Василь Лев, на св. Катерини хлопці постили, з тим наміренням, щоб Господь Бог дав добру жінку... Пригадуючи сучасній молодій ґенерації цей забутий звичай, без жадних, так сказати, суґестій, складаю одночасно щирі бажання всім нашим Катрям і Катеринам, а зокрема низько кланяюся пані Катерині Пелешок, невтомній і заслуженій діячці Союзу Українок Америки та безстрашній паломниці до Золотоверхого Києва і рідного Львова, влітку цього року.

Наше жіноцтво в ЗДА повинно бути горде з того, що на Україну поїхала така моторна й відважна його представниця. Пані Катерина не тільки казала викреслити в своїм пашпорті, в рубриці „місце народження" — „СССР" і написати „Україна", не тільки привезла в мішечку землю з могили Лесі Українки в Києві, але й, на її катеґоричну вимогу мусів московський театр ставити для групи наших туристів п'єсу Лесі Українки „Лісова Пісня".

Тож підписуюсь обома руками під тим, що сказав проф. Сергій Литвиненко після доповіді п-ні Пелешок у Літературно-Мистецькому Клюбі:

— Послати до Совєтів кілька таких пань Катерин, та й через тиждень часу вибухне там революція!

Честь - честю, жіноцтво в нас героїчне, зокрема 64-ий Відділ СУА, але й мужчини роблять час від часу небуденні „подвиги"! Тут хочу зареєструвати декілька таких успіхів, за які цим разом дістають кредит представники мистецького світу. Той же самий вище згаданий голова Л. М. Клюбу в Ню Йорку, Сергій Литвиненко, він же видатний скульптор і пристрасний мисливець, застрелив під час одного „вікенду" два цапи: одного, розуміється, в Гантері, а другого аж під Союзівкою! От, приємно та й корисно мати головою організації такого знаменитого стрільця! Коли наш Клюб збудує свій власний протинуклеарний бункер — буде вже кому стати на дверях з рушницею в руках, щоб відганяти непрошених гостей з Филаделфії...

Та не лише скульптори довершують нечуваних подвигів, але й співаки не хочуть лишатися позаду! Для прикладу, в цю суботу, 9-го грудня, наш відомий баритон Теодор Терен, сам один, як палець, звелічує власним концертом співаних і несшіваних досі пісень аж двох наших Геніїв — Тараса Шевченка і Миколу Лисенка. Нелегкий труд взяв артист на свої плечі, чи то пак — на голосові струни, за одним заходом пошанувати двох наших корифеїв, але й не легко було С. Литвиненкові за один „вікенд" двох козлів уполювати, — а проте вийшов номер!

Ікер

Зменшується членство в робітничих спілках З'єдинених Держав Америки

Вашингтон. — Провідники робітничих організацій Американської Федерації Праці — Конгресу Індустрійних Організацій турбуються тим, що в останньому часі зменшується число членів в їхніх організаціях. Ще більше турбує їх те, що число членів в Спілці Шоферів, яка не є членом АФП-КІО, в останніх роках збільшилося. Ось числа про ці зміни: В 1956-му році в Спілці Шоферів було 1,386,000 членів, а в 1960-му році — 1,484,000; у Спілці сталеварів 1956-го року — 1.250,000,-000, а 1960-го року — 1,152,-000 (зменшення на 98,000, а Спілка Шоферів збільшилася на 116,000). Об'єднані Автомобільні Робітники в 1956 — 1,320,000, 1960 — 1.136,000 (зменшення на 184,000). Спілка Машиністів в тому самому часі зменшилася на 51,000 членів, а Спілка Столярів на 50,000.

Маркіян Шашкевич

ОЛЕНА
(Казка)

(3)

Ту старому язик по кутках бігав, закукурічився і здавався молодніти.

— Годі! Не теряймо часу, не нам о тім бесідувати! — озвався сильний ватажко. — На коні! Ванько, з шестома, у замок; забери, що нам ся вдасть, а що не возьмеш, разом з замком най огнем сяде! Немного там труду буде, однак от доведеться, як-ся справиш. А ти, Семене, поведеш нас на весілля, потанцюєм з грабителями, вражими синами.

Розбіглися вітром по байраках за кіньми; огонь погас, грань меркотіла, курище ся лишило втихомирилося.

* * *

Через густу враз дубину
Соколами, молодці!
Ой, заплачеш, вражий сину,
Як взриш ясні топірці!

загриміло в далечині, а голос дубровами високими розлягався верхами та й заблудив гомоном в чорних безвістях, лише ще дудонь тряс землею та й знеміг. І знов тихо і знов сумно, лише вітер ярами засковиче та й ворони закрячуть, радуючись на будучий жир. Мрячно і тихо, бо поскакали ногами скоропадними за вовчими очима, допали лазу край чорного лісу.

— Гей, мабуть, зоріє! — озвався новобранець — гляньте!

— Неглупе! — загримів велит-ватажко, — Ванько зажег си скипку.

— Аби видко було з погребів старі виточати меди, — озвався старий бородатий Бойчук та глянув на кухоль за ременем.

— Та й наші, бодай здорові, червінцями ся підкидають, — мовив третій.

А ватажко:

— Цитьте! Дудонь. — коні в байраки, хлопці, — за дуби! — Федь, — на чати! Як взриш — закрячеш. Потягніть мусатами топірці, по тім тихо, щоб вас і муха і не чула, бо не тра вам казати.

Напретив та й вступив у чагар.

Не довго ждали, тупот ся змагав, дерли коні, аж земля стогнала.

— Кра-кра-кра!

— Хлопці, в лад! — загомотів верховодник.

Задзвонили топірці та мечі, іскри ся посипали, мов з димні, стерлися дві хмари, б'ючи мовнями по чорних воздухах, а Медведюк буй-туром вергся на супротивника, вибив меч зо жмені, завинув ясним топірцем та й вигнав вражу душу лукаву негідника щелиною в голові: приймив з опалих поганих рук зорю на розсвіті, Оленочку гарную. Челядь граблива поборена, одна порубана, друга пов'язана.

— Семенку! Прийми твою відданицю.

Прискочив Семенко, в пояс склонився, стис го за коліна, хотів промовити, подякувати, лиш не вдав за про радість. Приспів і дружба з молодими легінями свойого села, гонячи возьмителя, але діло вже довершене зустріли. Уже Медведюк, хоча й непрошений дружба, скупив княгиню мечем, а они ся вельми жалкували, що не лишено було їм нагріти грабителеві чуприни, стискали персти в твердий кулак та й затинали зубами.

— Вже ми йому карку та нагнули, аж на землю поклоном упав і, відай, не зведеся, аж, мабуть, на Осафатовій долині; бач, окаянник з весілля голоден вертає та сиру землю їсть, — озвався верховодник сильний і потрутив го ногою.

А Семенко ся не тямив з радости, пригортав свою надію к собі, а она його білими обнімала руками та рум'янеє цілувала личко, аж ся ватажко мимохіть не засміяв на голос. Обоє приступили к ньому і просили го: — Хотя й на годинку, на крупничок та на солодкий медок, та, може, де роздобудем якого талярця.

— А музика! Там-то музика! — перебив дружба. — Добре тот казав, що му лихо в пальцях сидить, так дрібненько мне козачка.

— Майтеся гаразд! Мені там не бути, — промовив Медведюк та й відвернувся.

— У вас перше п'ють, а потім танцюють, в нас навідворот, перше танцюють, а потому п'ють; а могорич — в тім нашого Ванька голова; буде мед, горілка, червінці та талярці та й гарні пісеньки, — була бесіда вусатого Бойчука.

— Хлопці, на коні та до наших! — кликнув ватажко, та й щезли.

УСПІХИ ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ УНСОЮЗУ В ЛИСТОПАДІ

Успіх передконвенційної кампанії за збільшення кількости членів УНСоюзу перейшов в листопаді всі сподівання. в місяці жовтні УНСоюз поставив собі за завдання здобути 500 нових членів у листопаді й 1,000 в грудні. Але листопад приніс не тільки відважно намічену мету, але й ще 20-відсоткову надвишку. Союзові „жнива" в тому місяці принесли 603 нових членів.

Відрадним й обіцюючим явищем листопадової кампанії є загальне число членів, яке досягнув УНСоюз з кінцем листопада. Коли з кінцем вересня Головна канцелярія УНСоюзу проголосила, що УНСоюз перейшов вперше в своїй історії 80,000 членів, то тепер це число перейшло 80,-500, а є всі надії на те, що з кінцем цього місяця воно перейде 81,000.

Дуже надійним для майбутнього розвитку УНСоюзу є факт, що листопадова кампанія принесла рівно 20 місячних чемпіонів, тобто осіб, які здобули 10 або й більше членів в тому одному місяці. До них належать передусім „велика трійка": мгр Іван Скочиляс, який здобув 44 членів, Семен Левицький з Торонта, який приєднав 33 і Богдан Зорич з того ж Торонта, успіх якого в листопаді виносить 28 членів. Кожний, хто знає, скільки труду вимагає підшукання та оформлення трьох до п'яти десяток нових членів, з подивом мусить сприйняти ці досягнення наших передових організаторів у всьому Союзі. Поза ними, такі організатори здобули великий успіх впродовж листопада: д-р Василь Вереш з Ню Йорку 15, Іван Малко з Балтимору 14, Михайло Семків з Шикаґо і Петро Сильчак з Йонґстави по 12, Михайло Турко з Форд Сіті й Іван Одежинський з Филаделфії по 11; по 10 членів здобули: Квітка Стецюк з Джерзі Сіті, Степан Гаврищ з Филаделфії, д-р Атанас Слосарчук з Дітройту, Анна Ремик з Бостону, інж. Володимир Коссар з Вінніпеґу, Володимир Запаранюк з Ютики, Володимир Цимбала з Монтреалю, Василь Остап'як з Торонта та адв. Іван Флис, Василь Цюпа і Володимир Клосник, всі три з Ню Йорку.

Побіч цих місячних переможців слід згадати, що впродовж листопада прибуло 5 нових членів до недавно ухвалою Екзекутиви УНСоюзу заложеного Клюбу Заслужених Організаторів, а саме Іван Сидор з Асторії, Василь Мандзій з Йонкерс, Михайло Фединишин з Перт Амбой, головний радний Андрій Джула з Ембридж і Василь Цюпа з Ню Йорку. Разом з попередніми 28 членами названий Клюб має з кінцем листопада 33 члени. Нові члени прибувають з кожним днем. Щоб стати членом того Клюбу, треба здобути в цьому році щонайменше 25 членів. Можна сподіватися, що впродовж грудня прибуде до Клюбу ще бодай 20-25 нових членів. Усі вони будуть членами - основниками цього почесного Клюбу, який буде постійним й матиме свою самоуправу та свої почесні права й привілеї.

Говорячи про переможців в листопаді, слід згадати, що при кінці того місяця передконвенційна кампанія вже занотувала шість нових організаторів, які в цім році зорганізували більше, як 100 членів. До цієї почесної „екстра кляси" шістки належать: Єфим Омельченко з Ґримсбі, Онт., мгр Іван Скочиляс з Филаделфії, Михайло Турко з Форд Сіті, Микола Ткачук з Шикаґа, Богдан Зорич з Торонта і Семен Левицький з Торонта. Як бачимо, поміж ними є трійка зі ЗДА і трійка з Канади. Заслугу цих шести організаторів в розбудові УНСоюзу ілюструє число 719 ними спільно здобутих членів впродовж цього року. Немає сумніву, що це імпонуюче число дуже значно підвищиться впродовж короткого місяця грудня.

Заслуговують на підмічення також високі суми, на які забезпечуються нові члени. Коли ще перед пару роками найбільш популярною була п'ятсот - долярова грамота, вона тепер майже виходить із ужиття в УНСоюзі. Прикладом може служити досягнення Семена Левицького, який забезпечив своїх 33 членів здобутих в листопаді на поважну суму 69,000 долярів.

Окремим досягненням листопадової кампанії для УНСоюзу, а зокрема, для Ню Йорку, є заснування в тому місяці нового Відділу УНСоюзу „Тиса", який поставив собі за мету згуртувати в своїх межах карпато - українських земляків, розкинених по цілій Америці і Канаді. Організаторами того Відділу є загально відомі громадяни: Юліян Ревай, бувший прем'єр карпато - українського уряду, та д-р Василь Вереш.

Характеристичним об'явом загальности цієї передконвенційної кампанії та її „температури" є факт, що в цю кампанію включилися активно урядовці Головної Канцелярії УНСоюзу. В вересні вони здобули 8 членів, в жовтні 10, а в листопаді подвоїли цей осяг і здобувши нових 20 членів, замкнули покищо своє досягнення сумою 38 членів. Можна сподіватися, що це число бодай заокруглиться до рівної п'ятдесятки з кінцем грудня ц. р.

Надзвичайний успіх листопадової кампанії робить зовсім реальним досягнення нової, дуже відважної мети, яку поставив собі організаційний відділ УНСоюзу на цей останній місяць передконвенційної кампанії: 1.200 нових членів. Це число дозволить, покривши всі втрати, досягти й переступити межу 81.000 членства УНСоюзу та здобути повний успіх кампанії. З уваги на недалеку ювілейну 25-ту конвенцію УНСоюзу, яка відбудеться в травні 1962 р. в Ню Йорку, цей великий успіх має окреме значення як для переведення конвенції, так і для дальшої майбутности УНСоюзу. Тому Екзекутива УНСоюзу сподівається, що всі союзові діячі доложать якнайбільше зусиль до того, щоб і собі докласти щедрий уділ в цій загальній акції розбудови Батька Союзу, а всі українські громадяни, які ще досі не забезпечилися в УНСоюзі, або не забезпечилися достатньо, зроблять це ще впродовж цього місяця грудня, щоб зустрічати Новий Рік із упорядкованою майбутністю своєю й своїх рідних.

Я. П.

Союзові організатори — чемпіони за листопад

мгр. І. Скочиляс 44

С. Левицький 33

Б. Зорич 28

М. Семків 12

М. Турко 11

І. Одежинський 11

Квітка Стецюк 10

С. Гаврищ 10

д-р А. Слосарчук 10

І. Флис 10

В. Цюпа 10

В. Клосник 10

В. Цимбала 10

В. Остап'як 10

В. Запаранюк 10

В. Коссар 10

Між цими знімками немає чотирьох організаторів-чемпіонів а саме: д-р В. Вереша, який приєднав 15 нових членів, Івана Малка — 14 членів, Петра Сильчака — 12 членів і Анни Ремик — 10 членів.

Короткі Вістки

● **Сенатор - демократ із Південної Каролайни** Стром Тирмонд, заявив, що президент Кеннеді і департамент оборони є „зам'які у відношенні до комуністів". Державний департамент робить помилки за помилками, казав сенатор, і тому треба б його вичистити від гори вниз.

● **Емеритований генерал** Едвін А. Вокер заявив, що він не приєднається до жадної політичної групи, тільки сам діятиме проти комунізму, який є „притулком для всього зла". Генерал Вокер заявив, що нічого не знає про партію американського фашиста Раквелла. Ген. Вокер казав, що він може говорити тільки в своєму власному імені, і не є нічиїм представником.

● **Комуністи в Греції**, які раніше були другою найсильнішою партією в парляменті, зазнали в останніх парляментарних виборах з 29 жовтня ц. р. нищівної поразки. Вони дістали всього 14 % голосів, а міністер внутрішніх справ Георг Ралліс передбачує, що в найближчих виборах вони не дістануть навіть 10 %. Прогру комуністів той міністер приписує трьом причинам: лакейській поставі грецьких комуністів супроти Москви, що обурює всіх грецьких патріотів, — зростові свідомости грецького народу, що під комуністичним режимом нема дійсної свободи, — та соціяльним реформам, що їх переводить грецький уряд.

● **Альбанська амбасада** у Москві уладжувала велике прийняття з нагоди роковин комуністичної влади в Альбанії. Прийшли на те прийняття одинокі тільки комуно - китайські „дипломати", а всі інші збойкотували його.

● **Преса підкреслює**, що кубинський диктатор Фідель Кастро явно признався до того, що довший час говорив неправду і брехнею тримався при владі, заявляючи, що він „не є комуністом". Тепер він заявив, що „комуністом є ще від студентських часів". Кастро обманює кубинський нарід кілька років, а комуністи в СССР роблять це вже сорок кілька років, та проте політики вільних держав їм довіряють і з ними переговорюють.

● **Колишній президент Д. Д. Айзенгавер** погодився прийняти пост голови редакторської дорадчої ради Американської Енциклопедії (Енциклопедія Амеріка). За свою працю Айзенгавер не діставатиме жадного фінансового відшкодування.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

МИХАЙЛО БАРАНИК

Прийшла з України вістка, що 3-го вересня 1961 р. помер у Львові Михайло Бараник, кол. сотник УГА, гімназійний учитель і б. директор прив. української гімназії в Дрогобичі.

Покійний народився в 1890 р. в Кобиловолоках, у Галичині. Гімназію скінчив у Тернополі, філософічний факультет у Львові. Першу вчительську посаду дістав у Кракові, в гімназії св. Анни. Там і застала його Перша Світова Війна. Як четар Австр. Армії пішов на фронт і там був тяжко контужений. Після видужання приділено його до табору російських полонених у Пурґшталі, в Стирії. Своєю поведінкою і добрим серцем придбав собі любов і вдячність полонених, а специяльно українців, якими щиро займався. В Пурґшталі застав його розвал Австрії. З дружиною, тещею і двома маленькими дітьми добився до Галичини і зголосився до служби в армії. Відбув цілу кампанію в Визвольній Війні, хоч і не був здібний до фронтової служби. Після війни працював як гімн. учитель в Золочеві, Городенці, Коломиї а вкінці як директор гімназії в Дрогобичі. Там застала його Друга Світова Війна. З приходом большевиків у 1944 р., совєтська влада арештувала його і запроторила на 10 років у конц-табір. Вернувся в 1955 р. знищений фізично і з того часу жив з дружиною і донькою Оленою у Львові.

Помер у львівському шпиталі, не знаючи, що три тижні перед його смертю зійшла зі світу його донька Олена. Бідна дружина мусіла ввесь час вдавати перед ним, що вдома все в порядку.

Михайло Бараник був людиною хрустального характеру, дуже добрим педагогом і прикладним громадянином.

В. Й. П.

Об'єднання Американсько-Українських Ветеринарних Лікарів

з глибоким жалем повідомляє, що в суботу, 25-го листопада 1961 року в Пітсбурґу, Пенсилвенія, помер наш Колеґа, довголітній ЧЛЕН

†

д-р Володимир ПЕЛЕНСЬКИЙ

ВЕТЕРИНАРНИЙ ЛІКАР,

проживши 60 років.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА

Спорт

„ЛЕВИ" ЗАКІНЧИЛИ ФУТБОЛЬНИЙ РІК 1961.

„Леви" — Вандерерс 2:0 (1:0)

Шикаго, Ілл. — 26-го листопада грали „Леви" свої останні змагання 1961-го року за першенство Вищої Ліги Шикаго. Це були дуже важні для „Левів" змагання, бо від них залежав дальший побут „Левів" у Вищій Лізі в 1962 році.

Ціла дружина „Левів" грала дуже завзято та жертвенно і з великою волею перемогти, бо від цієї перемоги залежало „бути або не бути" „Левам" у найвищій футбольній клясі Шикаґа. — „Леви" виграли, заслужено, хоч із дуже скромним вислідом 2:0, й тому треба всім змагунам погратулювати за їх жертвенну та повну посвяти гру.

Гра обох дружин була дуже скора та завзята, але чиста. До 78 хв. змагань ще не було певного висліду. Коли Джордж Скот стрілив у 78-ій хв. другі ворота для „Левів", тоді Вандерерс дещо зм'якли, а „Леви" вже були певні своєї перемоги.

Перші ворота здобув Мек Леод в 19 хв. із сольового заграння із лівої сторони. У 34 хв. „Леви" здобули другі ворота, добивши м'яч, що відбився від поперечки. Суддя зразу признав голя; одначе, коли німці кинулися його бити, він відкликав його. „Леви" мали перевагу над німцями впродовж цілих змагань, про що говорить відношення наріжняків 6:1, але знаменита гра німецького воротаря із обороною та не використання нашим нападом багатьох дуже добрих позицій не принесли вищого висліду.

Перемігши Вандерерс 2:0, „Леви" здобули дві цінні точки та побут у Вищій Лізі Шикаґа в 1962 році; очевидно, якщо Швабен своїм протестом не відберуть „Левам" двох точок, а Словаки таксамо дві точки від Ігелс. Тоді треба б ще грати „Левам" із Словаками рішальні змагання за вилет до Першої Дивізії.

До останніх змагань виступили „Леви" в такому складі: Кацуба; Скоропад - Терлецький; Еліяшевський, Крат — Тищенко); Каравая; Лєщ — Стахровський; Скот — Мек Леод — Зарицький (Маркевич, Яворський і Мелешко).

Табеля Вищої Ліги Шикаґа 1961-го року.

	Ворота	Точки
Марунс	41:21	20:6
Ігелс	36:30	17:11
Швабен	48:37	14:14
Ганза	42:32	14:14
„Леви"	36:32	14:14
Фортуна	28:23	13:13
Словаки	32:34	12:16
Вандерерс	20:64	6:22

Фортуна ще має грати змагання із Марунс й тому табеля ще може змінитися, а таксамо різні протести можуть дуже або взагалі не змінити табелі.

Петро Головатий

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ НАШИХ КЛЮБІВ В НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

„Тризуб", Филаделфія — Бруклин Ітелієнс, змагання за першість Ам. Футбольної Ліги, відбудуться в неділю 10 грудня о год. 2.30 по пол. на грищі при 29-тій і Кембрія вул.

„Чорноморська Січ" Нюарк — Скот - Амерікенс, змагання за першість Футбольної Ліги Стейту Ню Джерзі, відбудуться в неділю, 10 грудня о год. 2.30 по полудні, на грищі Енджелс Гров у Юніон, Н. Дж.

УСК Ню Йорк — Айнтрахт, змагання за першість „Великої Десятки" Нім. Ам. Футбольної Ліги, відбудуться в неділю, 10 грудня, о год. 2.30 по полудні, на грищі Айнтрахт Овал в Асторії Н. Й.

Хор „Сурма" з Шикаго виступить у Клівленді

Це станеться в суботу 9-го грудня.

Велика клівлендська громада радо привітає хор „Сурму" в авдиторії школи „Лінкольн" о год. 7-ій вечора, та матиме насолоду почути гостинний Концерт, цього знаменитого хору, що вже одинадцятий рік культивує мистецтво української пісні в Америці.

Хором диригуватиме талановитий Юрій Яремович, якого знають клівлендці ще з Регенсбурґа. Усім клівлендцям буде приємно зустріти і привітати таких дорогих і рідних гостей як хор „Сурма", що вперше загостить сюди.

Гостинний Концерт того хору матиме велике значення, як обмін праці в ділянці культури хорового мистецтва мистецьких колективів двох великих міст Клівленду і Шикаґа. У Клівленді є два великі хори: „Дніпро", який 28-го жовтня гостив у Шикаґо і за спонсорством п. Миколи Денисюка, дав свій Концерт в авдиторії школи Шопена. Другий хор в Клівленді, від якого будемо сподіватись участи в культурному обміні міжміських хорів, це є хор імени Шевченка, яким диригує заслужений диригент Львівської опери проф. Барнич. Він диригував злученими хорами у Вінніпеґу в Канаді, в день відкриття пам'ятника Шевченкові перед Манітобським парляментом, та проводив знаменний Концерт з участю його хору і Клівлендської оркестри в співпраці з хором „Дніпро", присвячений століттю смерти Тараса Шевченка, в міській публічній авдиторії.

Варто згадати, що Шикаґовський хор „Сурма" протягом своєї діяльности вишколювався чотирма дириґентами: — пп. Ігорем Гуменюком, д-ром Федоровим, с. п. проф. Плешкевичем, що відійшов у вічність і Юрієм Яримовичем, який зберігає мистецькі традиції хору „Сурма" зі Львова, Регенсбурґа і Шикаґа.

Михайло Бабій,
Культурно-освітній референт УЗО, Відділу УККА в Клівленді і заст. голови.

Наради Відділу УККА у Филаделфії

Відділ УККА в Филаделфії влаштував 26-го листопада святочні збори своїх членів і платників Національного Датку для роздачі почесних грамот Централі УКА тим жертводавцям до УНФонду, що вплатили сто або більше долярів. Цей Відділ був останні два роки передовим у збірці на Український Народний Фонд. На ці збори були запрошені голова УККА проф. Л. Добрянський і дир. Канцелярії УККА Василь Мудрий.

Збори почались в год. 5.30 по полудні в залі УНДому при Френклін Стр. Відкрив їх голова Відділу д-р Волод. Ґалан і привітав запрошених гостей. Першим промовляв В. Мудрий на тему „Українського Народного Фонду" і зв'язаних із ним справ практичного порядку. Проф. Л. Добрянський виголосив довшу промову на тему теперішньої політики американських урядових чинників до таких важливих проблем як справа поневолених СССР народів, при чому підкреслював деякі суперечності в цій політиці. Обговорював ще й інші актуальні справи американського і українського життя.

Після того забирав ще слово д-р Мачук, підкреслюючи велику ролю УККА в шкільній ділянці („Шкільна Рада при УККА" видала вкі потрібні підручники для українських шкіл, що має велике значення при вихованню нашої молоді в українському дусі.

Після промови д-ра Мачука голова наради д-р Ґалан передав провід голові збіркової комісії п. Порикові. Після інформації п. Порикa й д-ра Скальчука про технічне проводження збірки на „Український Народний Фонд" приступлено до роздачі почесних грамот, які вручав відзначеним п. В. Мудрий.

Всіх учасників наради було коло 300. Роздача грамот закінчилася в год. 8.30 вечером.